

Czy pamiętasz kiedy...

Historia jest opowieścią i zapisem faktów przeszłości. Dzieci rozpoczynają rozwijać pojęcie historii z chwilą zrozumienia pojęcia czasu. Przewidywalne zachowania i zapisy z przeszłości, pomagają im zrozumieć czas jako ciągłość z teraźniejszością, punkt w czasie, za którym jest przeszłość i który poprzedza przyszłość. Weź pod uwagę zaproponowane strategie w celu ułatwienia zrozumienia dzieciom pojęcia historii.

Rozmawiaj na temat codziennej rutyny.

Rutyna dnia codziennego pomaga dzieciom w lepszym rozumieniu pojęcia przeszłości i teraźniejszości. "Zakończyło się nasze spotkanie w kręgu. Teraz nadszedł czas na zajęcia w różnych kółkach zainteresowań". „Już minął nasz czas czytania książki. Teraz przygotowujemy się do pójścia do domu”. „Jutro spodziewamy się gościa w naszej klasie”.

Używaj słownictwa odnoszącego się do pojęcia czasu.

Małe dzieci mogą używać abstrakcyjnych terminów określających czas bez głębszego ich rozumienia. Mogą też nie być w stanie odróżnić tego, co wydarzyło się w dalekiej przeszłości od tego, co wydarzyło się niedawno. Szukaj odniesień do konkretnych wydarzeń, używając takich słów, jak jutro, dzisiaj, przed i po oraz przeszłość i teraźniejszość. „Wczoraj bawiliśmy się w domu, bo padał deszcz. Dzisiaj pójdziemy do parku.”

Pracuj z dziećmi nad sporządzeniem dziennika wydarzeń klasowych.

Zaproponuj uczniom, żeby zgłaszały pomysły na różne szkolne wydarzenia, wycieczki, imprezy klasowe. Notuj ich spostrzeżenia i proponowane projekty. W miarę upływu czasu, czytaj z dziećmi zapisane przez nich historie i rozmaite fakty z życia klasy.” W zeszłym tygodniu posialiśmy nasiona kwiatów. Czy pamiętasz pierwszy dzień szkoły, kiedy omawialiśmy zasady współzycia klasowego?” . „Przeczytajmy, jakie były wasze spostrzeżenia na temat spotkania z naszym gościem, który...”

Zaproponuj przedszkolakom przeprowadzenie wywiadu z rodzicem albo jakimś innym dorosłym.

Pracownik biblioteki albo ochotnik z klasy może podzielić się jakąś historią z przeszłości. Przedyskutujcie pytania, jakie dzieci mogą w takiej sytuacji zadać. „Jaka była twoja ulubiona książka, kiedy byłeś w moim wieku?” „Czy pamiętasz, co miłego i zabawnego robiliście razem w rodzinie?” Zannotuj wszystkie opowiadane przez dzieci historie. Zachęć maluchy do narysowania ilustracji przedstawiających opowiadane wydarzenia. Załącz rysunki i w ten sposób powstanie dziennik historii danej klasy.

Zapoznaj się z historią twojej szkoły albo twojego miejsca zamieszkania.

Spróbuj dowiedzieć się, jak wyglądało miejsce, gdzie została wybudowana twoja szkoła? Jakie zmiany następowały w przeszłości w twoim sąsiedztwie? Zaplanuj spacer, zwracając uwagę na historyczne miejsca, pomniki, daty na budynkach. Dokonaj odniesienia zaobserwowanych wydarzeń do znanych ci okresów z twojego życia. Dla przykładu: „Ten budynek został wybudowany, kiedy byłem małym dzieckiem.” „Ten pomnik przedstawia założyciela naszego miasta. Został zbudowany zanim twoi dziadkowie byli w twoim wieku.” Przy tego typu projekcie wskazana byłaby pomoc rodzica, nauczyciela czy administratora placówki.

Omawiając projekt, umieść go w granicach czasowych.

Opisując wykonanie jakiegoś projektu dodaj słowa i ilustracje przybliżające główne momenty jego realizacji. Zaznacz datę rozpoczęcia zadania, jego rozwój i etap końcowy. Zasugeruj dzieciom, aby używały granic czasowych podczas prezentacji przed rodzicami lub uczniami innych klas.

English Title: Remember When ...

Children's Research Center
University of Illinois at Urbana-Champaign
51 Gerty Dr. • Champaign, IL 61820-7469
Telephone: 217-333-1386
Toll-free: 877-275-3227
E-mail: iel@illinois.edu
<https://illinoisearlylearning.org>

Illinois
State Board of
Education